Yleiset huomiot esityksestä

Finnet-liitto ry (jäljempänä ”Finnet”) kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa (jäljempänä ”LiVi”) mahdollisuudesta lausunnon antamiseen koskien hallituksen esitystä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (jäljempänä ”Esitys”).

Selvyyden vuoksi tämä lausunto annetaan Finnetin ja sen kaikkien jäsenyhtiöiden puolesta:

> Blue Lake Communications Oy, Eurajoen Puhelin Osuuskunta, ElmoNet Oy, FNE-Finland Oy, Härkätien Puhelin Oy, Ikaalisten-Parkanon Puhelin Osakeyhtiö, JAPO, Kainuun Puhelinosuuskunta, Kaisanet Oy, Karjaan Puhelin Oy, Kemiön Puhelin Oy, Laitilan Puhelin Osuuskunta, Lounea Oy, LPOnet Osk Anl, Länsilinkki Oy, Mariehamns Telefon Ab, MPY Telecom Oyj, Paraisten Puhelin Oy, Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy, Vakka-Suomen Puhelin Oy ja Ålands Telefonandelslag.

Finnet pitää Esitystä yleisesti ottaen direktiivin mukaisena ja telemarkkinoiden asiantilaa selkeyttävä.

Muilta kuin tässä lausunnossa esitetyin osin Finnet viittaa Ficom ry:n lausunnossa esitettyyn.

Taajuuksien käyttö ja verkkotoimiluvat

Suomessa taajuuspolitiikka on ollut takavuosina monilta osin onnistunutta ja osittain sen vuoksi Suomi on edelläkävijä mobiilidatayhteyksissä ja niiden käytössä. Markkina on kuitenkin muuttumassa ja tulevaisuuden osalta tulemme näkemään, että perinteinen menestys ei ole tae tulevalle. Erityisesti 5G avaa markkinoita täysin uudentyyppisille liiketoimintamalleille, joita ei vallalla olevalla taajuuksien jakomenettelyllä enää pystytä täysin palvelemaan. Tämä tarkoittaa sitä, että lainsäädännön pitää suunnata taajuuksia myös muille toimijoille kuin markkinoita nykyisin hallitseville toimijoille, jotka ovat varanneet taajuusvarannosta leijonan osan oman liiketoimintamallinsa käyttöön ja sen suojelemiseksi.

Nykyisillä matkaviestinverkon operaattoreilla on lähes 100%:n markkinaosuus, joten myöntämällä uusia taajuuksia muillekin kuin perinteisille operaattoreille ei tulla tosiasiallisesti mobiilimarkkinoita juurikaan vaarantamaan – etenkin kun uudet toimijat ovat tuomassa markkinoille sellaisia palveluita, joita markkinajohtajat ei juurikaan tänä päivänä tarjoa. Näitä uusia palveluita ovat mm. toimialakohtaiset vertikaaliratkaisut, ns. neutral host -operaattorimalli sekä mikro-operaattori liiketoiminnat.

Edelliseen viitaten Finnet on arvioinut Ficom ry:n linjauksista poiketen taajuuksien käyttö- ja verkkotoimilupia koskevaa Esitystä seuraavin nostoin.

6§ Yleisen ja vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen ilman toimilupaa

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa olisi mahdollista harjoittaa toimiluvasta vapaata yleistä teletoimintaa tarjoamalla vähäistä paikallista verkkopalvelua rajatulla alueella, kuten kaupunginosassa tai kylässä. Säännös on uusi ja Finnet pitää sitä rohkaisevana avauksena sääntelyn keventämisen ja myös kilpailun lisäämisen kannalta. Yleinen teletoiminta rajatulle käyttäjäryhmälle tulee mahdollistamaan uuden tyyppisten alueellisten palveluiden kehittämisen. Esimerkkinä tällaisista palveluista voivat olla terveydenhuollon sovellukset, älykaupunkien uudet kansalaisille suunnatut palvelut, teollisuus tai satama-alueiden ratkaisut tai haja-asutusalueen erityissovellukset.

Verkkotoimilupien ehdot

Nyt lausuttavana olevassa Esityksessä suunnataan taajuuksien käyttöoikeudet ja toimiluvat pääasiassa yhdenmukaisilla taajuusalueilla toimiville matkaviestinverkoille. Tulevaisuuden langattomat laajakaista verkot tulevat olemaan merkittävä osa myös kiinteän verkon ja erityisesti huippunopeiden kiinteiden verkkojen toteutuksia – samaan tapaan kuin WLAN – verkot tänä päivänä tai WiMax -verkot viime vuosikymmeninä. Mielestämme lainsäätäjä ei voi laissa määritellä toimiluvan osalta jo ennakkoon taajuuden mahdollista liiketoiminnallista käyttötapaa. Esimerkkinä tällaisesta yhden teknologian suosimisesta tänä päivänä on nähtävänä ns. Fixed Wireless Access -tyyppinen kiinteään käyttöpaikkaan asennettu 5G- yhteys, joka siis tarjoaa käyttäjälleen kiinteän verkon palveluita vastaavaan ratkaisun, jonka toteutuksessa käytetään matkaviestimille tarkoitettua verkkoa. Saman palvelun voisi toteuttaa myös huippunopean kiinteän – valokuitu tai vastaava - verkon jatkeena ja loppukäyttäjän kannalta täsmälleen samanlaisena palveluna.

Erityisen tärkeää tämä on juuri nyt kun 5G:n standardointi ja toteutukset ovat vasta siinä vaiheessa, jossa toteutetaan vasta 5G:n ominaisuus kolmion yhtenä kärkenä olevaa ominaisuutta eli nopeampaa laajakaistaa. Kahden muun kärjen eli pienemmän viiveen ja massiivisten laitetihentymien tarpeisiin tarvittavat palvelut ovat vasta tulossa ja niiden osalta erilaisten vertikaalien, Fixed Wireless Access-, mikro-operaattori- ja Neutral Host-liiketoimintamallien kehittyminen on vasta alussa.

Ehdotamme muutoksia lausuttavana olevan Esityksen seuraaviin lainkohtiin:

16§ Verkkotoimiluvan ehdot:

Esityksen kirjaus:

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi

Muutosehdotus

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille ***tai langattomia laajakaistapalveluita tarjoavalle yritykselle*** *vähintään 15 vuodeksi.*

Kommenttina vielä mainittakoon, että tällä myös mahdollistetaan se, että myös muiden kuin matkaviestinverkoille myönnettyjen toimilupien pituus voi olla vähintään 15 vuotta.

17§ Verkkotoimiluvan jatkaminen

Esityksen kirjaus:

voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetyn verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa.

Muutosehdotus

voidaanko verkkotoimiluvan voimassaoloa jatkaa.

17 b§ Verkkotoimiluvan uusiminen
Esityksen kirjaus:

voidaanko yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimivalle matkaviestinverkolle myönnetty verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty.

Muutosehdotus

voidaanko verkkotoimilupa uusia määräajaksi, jos uusimista ei ole verkkotoimilupaa myönnettäessä kielletty.

Edellä olevien Verkkotoimiluvan jatkamis- ja uusimispykälien seurannassa korostamme TrafiComin roolia markkinoiden toimivuuden ja taajuuksien käytön valvonnassa, ettei käy niin että toimilupia uusitaan ja jatketaan vain siksi, että pidetään muut toimijat pois markkinoilta.

Käyttöoikeuden luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

81 c § Aikaisemman verkon korvaaminen ja poistaminen käytöstä

Huomattavan markkinavoiman (HMV) yrityksen on saatava liikenne- ja viestintävirastolta purkulupa kun vanhaa kuparilaajakaistaverkkoa poistetaan käytöstä. Luvan edellytyksenä on direktiivin ja HE:n mukaisesti, että saatavilla on vastaavanlaatuinen laajakaistatuote tilalle, joka on joko kuitu tai mobiililaajakaista mikäli se on riittävän hyvälaatuinen. Jos mobiililaajakaista ei täytä vaatimuksia, kuituliittymä voi ylittää asiakkaan maksuhalukkuuden.

Virasto on ilmoittanut ennakkokantanaan, että se ei voi lain puitteissa vaatia, että purettavan kuparin tilalle rakennetaan kuitu operaattorin kustannuksella, jos kuidun rakennuskustannukset ja siten liittymämaksu ylittää asiakkaan maksuhalukkuuden. Sen sijaan viraston ennakkokanta on, että se voisi kieltää tällaisessa tapauksessa kupariverkon purkamisen, vaikka kuitua on lain ja direktiivin mukaisesti saatavilla kaikkialle, kunhan asiakas maksaa kohtuullisen hinnan kuidun rakentamisesta. Virasto voi valvoa kohtuullista hintaa operaattorin toimittaman investointilaskelman puitteissa.

Purkuluvan kieltäminen on ongelmallista siksi, että vanhat kupariverkot vikaantuvat usein kosteuden ja korroosion vuoksi. Verkon ylläpito voi tulla kohtuuttoman kalliiksi operaattoreille toistuvien huoltotöiden vuoksi etenkin harvan asutuksen seudulla pitkien välimatkojen vuoksi. Kyse olisi silloin ns. pakkoinvestoinnista jota lainsäädäntö ei tunne yleispalveluvelvoitetta (YPV) lukuun ottamatta. YPV:een mukaan jokaiselle tulee taata perusviestintäyhteydet, mutta operaattori voi hakea valtiolta korvauksen YPV:n kohtuuttomista ylimääräisistä kustannuksista. Tätä mahdollisuutta ei ole kupariverkkojen purkuasiassa. Toisekseen perustuslain 15.1 § takaa jokaiselle omaisuuden suojan, mikä estää pakkoinvestoinnit. Virasto voi antaa operaattoreille vähäisiä, lähinnä teknisiä ja tarkoin rajattuja määräyksiä ja ohjeistuksia, mutta laajemmista kokonaisuuksista kuten omaisuuden suojaan liittyvistä asioista on aina säädettävä erikseen lain tasolla mitä HE:ssä ei ole tehty. Tällainen tilanne edellyttää perustuslakivaliokunnan kantaa.

Jos virastolle jäisi tällainen purkukielto-oikeus, se tarkoittaisi käytännössä sitä, että monet operaattorit joutuisivat sanomaan irti vanhat riskipitoiset kupariyhteytensä ennen lain voimaantuloa. Tällainen menettely ei palvelisi mitään osapuolta. Operaattorit joutuisivat käytännössä kertomaan asiakkaille irtisanomisen syyksi viraston lain tulkinnan, jolloin paitsi viraston, myös toimialan yritysten maine kärsisi. Parempi ratkaisu olisi, että asiakkaat voisivat käyttää kupariyhteyksiään edelleen, ja vanhoja verkkoja purettaisiin vain vähitellen ajan oloon kun ne vikaantuvat korjauskelvottomiksi.

Finnet-liitto jäsenyrityksineen katsoo, että virastolle ei pidä antaa tällaista oikeutta, koska purkuluvan kieltäminen ei ole lain mukaista eikä kohtuullista asiakkaita kohtaan.

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Finnet huomauttaa 185 § 2 momenttia koskien, ettei teleyritys pysty poistamaan internetsivulta yksittäistä tietosisältöä, vaan sen on ehdotetun määräyksen toimeenpanemiseksi estettävä pääsy koko laitonta aineistoa sisältävälle verkkosivustolle. Tällöin samalla estyy myös ko. verkkosivuston sisältämän laillisen sisällön käyttö. Yleisesti ottaen on lisäksi niin, että verkkosisältöön pääsyn estäminen heikentää verkon teknistä laatua ja voi aiheuttaa tietoliikenteeseen häiriöitä tai katkoksia, jonka vuoksi on tärkeätä, että estomääräykset ovat tarkkarajaisia ja että niitä annetaan aina viimesijaisina, poikkeuksellisina toimina. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että lainvastaisen aineiston saannin estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuu teleyrityksille kustannuksia. Pykälässä tulisi varmistaa, että teleyrityksille maksettaisiin näistä kustannuksista täysimääräinen korvaus.

Ehdotetun säädöksen mukaan estomääräyksen kohdistaminen teleyritykseen edellyttää, että määräyksen kohteena oleva tieto liittyy rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Tällaisia rikoksia on rikoslakiin kirjattu varsin laaja kirjo tilanteessa, jossa hallituksen esityksen mukaan tarve puuttua internetissä olevaan tietosisältöön on poliisitoiminnassa noussut esille pääasiassa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, törkeitä petoksia ja törkeitä tietoverkkorikoksia koskevien esitutkintojen yhteydessä. Finnet ehdottaa, että poliisitoiminnassa tutkinnallisesti ongelmallisiksi koetut, yhteiskunnallisesti arvioituna vakavat rikokset sisällytettäisiin laajan ja tarkemmin määrittelemättömän kahden vuoden rangaistusminimin sijasta sääntelyn piiriin erittelemällä tarkoitetut rikokset pykälä- tai lukukohtaisesti.

Lainsäädöksessä olisi syytä säätää lisäksi siitä, että:

1) estomääräystä koskevassa hakemuksessa olisi määriteltävä kaikki IP-osoitteet ja/tai verkkotunnukset, joiden osalta estomääräystä haetaan, jolloin estomääräys muodostuisi oikeasuhtaiseksi ja tietoliikenneverkkoihin tehtävät muutokset olisivat tarkkarajaisia,
2) estomääräyksellä ei voitaisi sisällyttää teleyritykselle velvoitetta monitoroida verkon sisältöä esimerkiksi estettäväksi määrättyjä sisältöjä koskien, vaan kaikenlaiset muutokset määräykseen tulisi sen sijaan toteuttaa syyttäjän tai tutkinnanjohtajan toimesta uudella, pykälässä tarkoitetun mukaisella prosessilla käsiteltävällä hakemuksella,
3) estomääräys voitaisiin peruuttaa hakijan pyynnöstä ilman tuomioistuinmenettelyä, mikäli syyttäjä tai tutkinnanjohtaja havaitsisi, ettei määräyksen piirissä oleva IP-osoite tai verkkotunnus enää sisällä määräyksen kohteena olevaa tietoa ja
4) teleyritykselle varattaisiin kohtuullinen aika estomääräyksen täytäntöönpanoon.

Viranomaisten toiminta, teletoimintailmoitus ja maksut

Viranomaisten avustamispyynnöt ovat lisääntyneet voimakkaasti ja niistä aiheutuneet kustannukset ovat vastaavasti nousseet. On välttämätöntä, että lainsäädäntöä muutetaan siten, että teleyritys saisi viranomaisen määräämästä toimenpiteestä täyden korvauksen siten, kuin aikoinaan kumotussa viestintämarkkinalain 98 §:ssä säädettiin. Finnet huomauttaa lisäksi, että oikeus korvauksiin annettiin tiedustelulaeissa jo tiedonsiirtäjälle, vaikka tämän velvollisuudet eivät poikkea teleyritykselle asetettavista velvollisuuksista – olisi johdonmukaista, että vastaava oikeus korvauksiin annettaisiin myös teleyritykselle.

Lisätietoja: Jarmo Matilainen, toimitusjohtaja, Finnet-liitto ry,

0447228210, jarmo.matilainen@finnet.fi